

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА ИСТРАЖИВАЊА ТРЖИШТА СПРОВЕДЕНОГ У
ОКВИРУ ИНТЕРНОГ ПРОЈЕКТА *ПОПУЛАРНА РОМАНИСТИКА 2025*.
ДЕПАРТМАН ЗА ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Увод

Департман за француски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу спровео је, у оквиру интерног пројекта *Популарна романистика 2025*, истраживање са циљем испитивања усклађености компетенција дипломираних студената француског језика и књижевности са потребама и захтевима тржишта рада. Истраживање је спроведено у контексту унапређења квалитета наставног програма и јачања везе између академског образовања и професионалне праксе.

Добијени резултати представљају основу за даље унапређивање наставних садржаја, јачање практичних компетенција студената и систематско развијање сарадње са институцијама и компанијама које запошљавају дипломце француског језика.

Методологија истраживања

Упитник је садржао 22 питања затвореног и комбинованог типа, структурисана у четири тематске целине: 1. основни подаци о послодавцу, 2. искуства са дипломцима француског језика и књижевности, 3. језичке и професионалне компетенције и 4. праксу, запошљивост и облике сарадње са Департманом за француски језик и књижевност. Већина питања формулисана је као питања са понуђеним одговорима и Ликертовим скалама (1–5), док су поједина питања омогућавала допуну одговора у отвореној форми.

У истраживању је учествовало 13 послодаваца који запошљавају или имају искуство сарадње са дипломираним студентима француског језика и књижевности, од чега су 7 основне и средње школе, 4 послодавца су из ИТ / ВРО / гејминг индустрије и 2 послодавца су из области customer support-а. Анкетно истраживање је спроведено у периоду од 18. децембра 2025. године до 18. јануара 2026. године. Прикупљање података има

прелиминарни карактер и представља основу за даље праћење усклађености студијског програма са потребама тржишта рада и јачање сарадње са послодавцима.

Приказ и анализа резултата истраживања

Први део упитника обухватао је питања општег типа, чији је циљ био да се сагледа профил организација и институција које учествују у истраживању, као и контекст у коме се јавља потреба за запошљавањем дипломаца француског језика и књижевности. У том смислу, испитани послодавци долазе из различитих сектора, при чему доминирају основне и средње школе, а затим организације и компаније из области ИТ / ВРО / гејминг индустрије и customer support-а, што указује на широку применљивост француског језика у различитим професионалним окружењима.

Одговори послодаваца показују да у већини организација постоји изражена или повремена потреба за коришћењем француског језика у свакодневном раду, што потврђује његов значај како у образовном систему, тако и у приватном сектору, посебно у домену пословне комуникације и корисничке подршке. Истовремено, подаци указују да је значајан број испитаника у последњих пет година запошљавао дипломце француског језика, што говори у прилог њиховој реалној присутности на тржишту рада.

Када је реч о величини организација, резултати показују да су у истраживање укључене како мање (21-50 запослених), тако и средње (51-100) и веће институције и компаније (више од 100 запослених), што омогућава разноврсну перспективу у процени запошљивости и компетенција дипломаца. Оваква структура узорка омогућила је да се сагледају различити модели запошљавања и различити захтеви који се постављају пред младе високообразоване романисте у зависности од сектора и величине организације.

Резултати првог дела упитника указују на то да француски језик и књижевност представљају профил образовања који има јасно дефинисано место у различитим сегментима тржишта рада, као и да постоји континуирана потреба за кадровима који поседују развијене језичке и комуникационе компетенције.

Други део упитника био је усмерен на искуства послодаваца са дипломцима француског језика и књижевности који су код њих запослени, као и на процену њихове

опште припремљености за рад и степена самосталности у обављању радних задатака. Одговори послодаваца показују да дипломци француског језика најчешће раде у областима наставе и образовања (53,8%), у сектору корисничке и техничке подршке (38,5%), као и у области превођења и лектуре, административне и пословне комуникације (7,7%), што потврђује разноврсност професионалних позиција на којима је овај профил заступљен.

Процена укупне припремљености дипломаца за рад показује да послодавци њихову припремљеност у највећој мери оцењују позитивно, односно као одличну (46,2%) и веома добру (30,8%). Ови налази указују на то да студијски програм обезбеђује веома добру основу за укључивање дипломаца у радни процес, посебно у сегментима који захтевају напредне језичке и комуникационе компетенције. Када је реч о степену самосталности у обављању радних задатака, резултати анкете показују да послодавци дипломце француског језика углавном перципирају као веома самосталне (23,1%) до у потпуности самосталне (23,1%).

Наредни део упитника био је усмерен на процену развијености кључних општих и професионалних вештина дипломаца француског језика и књижевности, које су од значаја за њихово успешно укључивање у радни процес. Послодавци су, путем Ликертове скале од 1 до 5, оцењивали комуникационе вештине, способност за тимски рад, дигиталне компетенције, организационе вештине, као и брзину адаптације и усвајања нових знања и вештина.

Одговори послодаваца показују да су комуникационе вештине дипломаца високо оцењене (92,3% оценама 5 и 4), што је у складу са профилом образовања и наглашеним језичким компетенцијама које студијски програм развија. Послодавци у различитим секторима истичу способност дипломаца да јасно, прецизно и функционално комуницирају на француском језику, како у усменој, тако и у писаној форми, што се препознаје као један од њихових најзначајнијих професионалних адута.

Када је реч о способности за тимски рад, резултати указују на то да послодавци у највећој мери процењују дипломце као одлично (61,5%) или веома добро (23,1%) прилагођене раду у колективу. Ова вештина је посебно значајна у образовним установама, али и у секторима као што су ИТ / ВРО и customer support, где је рад у тиму и координација са другим члановима организације кључни предуслов ефикасног функционисања.

Процена дигиталних компетенција показује да дипломци француског језика поседују висок (61,5%) или веома добар ниво (23,1%) оспособљености за коришћење дигиталних алата неопходних за обављање радних задатака. Што се тиче организационих вештина, послодавци дипломце најчешће оцењују као одлично (46,2%), врло добро (30,8%) или добро (23,1%) организоване.

Посебно значајан аспект у овој области представља брзина адаптације и овладавања новим знањима и вештинама. Одговори послодаваца показују да дипломци француског језика у највећој мери поседују изражену способност брзог учења и прилагођавања новим радним захтевима (92,3%), што се препознаје као важна предност, нарочито у динамичним и променљивим радним окружењима. Ова карактеристика може додатно да компензује уочене недостатке у практичном искуству и да омогући релативно брзу интеграцију дипломаца у радни процес.

Резултати анкете у вези са искуствима дипломираних студената француског језика и књижевности указују на то да они располажу веома добрим општим и професионалним вештинама, при чему се као најјаче стране издвајају комуникационе способности и флексибилност у учењу, док се као сегменти у којима постоји простор за даље унапређење препознају дигиталне и организационе вештине у контексту конкретних радних захтева.

Трећа област упитника била је усмерена на процену језичких и професионалних компетенција дипломаца француског језика и књижевности, као и на степен њихове усклађености са захтевима конкретних радних места. Посебна пажња посвећена је очекиваном нивоу знања француског језика, значају појединих компетенција за послодавце, као и идентификовању најчешће заступљених компетенција и уочених недостатака.

Одговори на питање о очекиваном нивоу знања француског језика показују да послодавци у највећој мери очекују висок ниво језичке компетенције, пре свега нивое C1 (38,5%) и B2 (30,8%), док 30,8% испитаника сматра да ниво знања језика није пресудан. Овај налаз указује на то да се од дипломаца француског језика очекује напредно и функционално владање језиком, које омогућава самосталну и прецизну комуникацију у професионалним контекстима, како у образовању, тако и у приватном сектору.

Резултати анкете показују јасну хијерархију компетенција које послодавци сматрају кључним за успешан рад дипломаца француског језика и књижевности, као што је

приказано у табели. Највише су вредноване компетенције које се односе на непосредну и функционалну употребу језика у професионалном контексту.

Оцените важност следећих компетенција?	Најважнија	Веома важна	Важна	Мало важна	Неважна
Усмена комуникација	84,6%	15,4%	/	/	/
Писана комуникација	69,2%	16,4%	7,7%	/	7,7%
Креативно изражавање	30,8%	23,1%	23,1%	15,4%	7,7%
Јавно излагање	38,5%	30,8%	15,4%	7,7%	7,7%
Преводачка компетенција	23,1%	30,8%	30,8%	7,7%	7,7%
Интеркултурна компетенција	46,2%	38,5%	15,4%	/	/

Усмена комуникација се издваја као апсолутно најзначајнија компетенција: чак 84,6% послодаваца оцењује је као *најважнију*, док је преосталих 15,4% оцењује као *веома важну*. Ниједан испитаник није ову компетенцију оценио као мање важну или неважну, што указује на консензус послодаваца о њеној кључној улози у свим секторима запошљавања.

Висок степен значаја приписује се и писаној комуникацији, коју 69,2% испитаника оцењује као *најважнију*, а 16,4% као *веома важну*. Ипак, за разлику од усмене комуникације, мали број послодаваца (7,7%) писану комуникацију оцењује као *важну*, док је исти проценат сматра *неважном*. Ова расподела указује на то да значај писане комуникације варира у зависности од сектора, при чему је она од пресудне важности у образовању, администрацији и превођењу, а мање наглашена у појединим оперативним улогама.

Када је реч о креативном изражавању, резултати показују знатно већу диференцијацију ставова. Ову компетенцију 30,8% послодаваца сматра *најважнијом*, 23,1% *веома важном*, док је 23,1% оцењује као *важну*. Истовремено, 15,4% испитаника креативно изражавање сматра *мало важним*, а 7,7% *неважним*. Ови налази указују на то да се значај креативности снажно везује за конкретне професионалне улоге, пре свега у областима креирања садржаја, наставе и културе.

Сличан образац уочава се и код јавног излагања. Ову компетенцију 38,5% послодаваца оцењује као *најважнију*, а 30,8% као *веома важну*, што укупно чини скоро две трећине испитаника који јавно излагање сматрају изразито значајним. Ипак, 15,4% га оцењује као *важно*, док 7,7% испитаника сматра да је *мало важно*, а исто толико да је

неважно. Ова расподела указује на то да значај јавног излагања варира у зависности од тога да ли је радно место оријентисано ка настави, презентацијама и раду са већим групама.

Преводилачка компетенција показује уравнотеженију расподелу оцена. Док је 23,1% послодаваца оцењује као *најважнију*, по 30,8% је сматра *веома важном* и *важном*. Истовремено, мањи број испитаника (7,7%) ову компетенцију оцењује као *мало важну*, а исти проценат као *неважно*. Ови резултати указују на то да преводилачка компетенција није универзално неопходна за сва радна места, али да има висок значај у одређеним професионалним контекстима.

Најконзистентније високе оцене добија интеркултурна компетенција. Ову компетенцију 46,2% послодаваца оцењује као *најважнију*, а 38,5% као *веома важну*, док је преосталих 15,4% оцењује као *важну*. Ниједан испитаник није је окарактерисао као мање важну или неважно, што указује на јасан консензус о значају интеркултурне осетљивости и разумевања културног контекста у којем се француски језик користи.

Одговори на питање о компетенцијама које дипломци најчешће поседују показују да послодавци као њихове највеће предности препознају добро познавање француског језика (53,8%), способност брзог учења и прилагођавања (30,8%), развијене комуникационе вештине (15,4%), као и спремност за тимски рад. Ове компетенције се у великој мери поклапају са захтевима радних места на којима су дипломци најчешће запослени, посебно у образовном и услужном сектору.

Истовремено, одговори на питање о највећим уоченим недостацима указују на то да послодавци најчешће препознају недостатке у домену практичне примене знања (38,5%), сналажења у конкретним радним задацима (23,1%) и пословне комуникације (15,4%), док дигиталне вештине и самосталност не представљају недостатак. Ови налази упућују на јаз између језичке компетенције као такве и њене примене у специфичним професионалним ситуацијама, нарочито у секторима ван образовања.

Процена усклађености стечених знања са потребама радних места показује да послодавци у највећој мери сматрају да су знања дипломаца у великој мери (61,6%) или умерено (23,1%) усклађена са захтевима тржишта рада. Овакав резултат указује на добру основу коју студијски програм пружа, али и на јасну потребу за даљим унапређивањем практичних и професионалних компоненти наставе.

Резултати анкете у овој области показују да послодавци високо вреднују језичке и комуникационе компетенције дипломаца француског језика. У свим секторима (образовању, ИТ/ВРО индустрији и customer support-у) истиче се одлично владање француским језиком, како у писаној, тако и у усменој комуникацији. Послодавци наводе да дипломци поседују способност јасног, прецизног и културолошки адекватног изражавања, као и развијену интеркултурну осетљивост. Ове компетенције посебно су значајне у областима наставе, међународне пословне комуникације и корисничке подршке.

Као значајне предности дипломаца издвајају се и професионалност, тимски дух, флексибилност и спремност за прилагођавање различитим радним окружењима. Послодавци из ИТ/ВРО сектора и customer support-а посебно наглашавају применљивост језичких компетенција у реалним пословним ситуацијама, као и способност рада у мултикултуралним тимовима.

Четврта област упитника била је усмерена на процену значаја практичног искуства током студија, усклађености знања са потребама радних места, као и на могућности и облике сарадње између Департмана за француски језик и књижевност и послодаваца. Ова питања омогућила су да се јасније сагледа однос између академског образовања и конкретних захтева тржишта рада.

Одговори на питања показују да већина послодаваца сматра да студенти треба да имају више обавезне праксе током студија (чак 76,9%). То би допринело бољем сналажењу дипломаца у реалним радним условима и олакшало њихов прелазак из академског у професионални контекст. 46,2% послодаваца сматра пожељним практично искуство пре запошљавања, док 53,8% сматра да практично искуство није неопходно. Ови резултати указују на јасан тренд раста очекивања у погледу практичне оспособљености младих кадрова.

Када је реч о облицима сарадње са факултетом, послодавци као најкорисније издвајају сарадњу кроз студентску праксу (46,2%), гостујућа предавања (15,4%) и заједничке пројекте (15,4%). Ниједан испитаник није исказао интересовање за учешће у креирању курикулума, док се мали број изјашњава да нема интересовања за сарадњу (15,4%). Ови налази указују на постојање реалног потенцијала за институционализовану и континуирану сарадњу Департмана са професионалним сектором.

Последња два питања била су отвореног типа и тицала су се главних предности дипломаца француског језика и препорука за унапређење студијског програма. Као најчешће истицане предности наводе се одлично знање француског језика (нарочито усмена и писана комуникација), развијене комуникационе вештине, професионалност, флексибилност и способност прилагођавања различитим радним окружењима. Послодавци такође препознају културолошку и интеркултурну компетентност као важан ресурс, посебно у мултикултуралним и међународним радним срединама, као и тимски рад.

Што се тиче препорука за унапређење студијског програма послодавци најчешће истичу потребу за већим обимом практичног рада у реалном пословном окружењу, јачањем говорне и усмене компетенције (укључујући свакодневни и пословни француски језик), за развојем педагошких компетенција за рад у школама, као и увођењем садржаја који се односе на пословну комуникацију, писање професионалних текстова, припрему за запошљавање (CV, мотивациона писма, интервјуи) и усвајање стручне терминологије из области као што су ИТ, администрација, маркетинг, медицина, банкарство и сл. Поједини послодавци указују и на потребу контролисане и сврсисходне употребе савремених дигиталних алата, укључујући AI, као и на континуирано усавршавање.

Резултати упитника јасно указују на то да послодавци препознају снажну језичку и комуникациону основу дипломаца француског језика и књижевности, али истовремено истичу потребу за додатним јачањем практичних, професионалних и педагошких компетенција. Посебно је наглашен значај стручне праксе и систематичне сарадње факултета са различитим секторима запошљавања, што се препознаје као кључни механизам за даље унапређење запошљивости дипломаца.

Закључак

Резултати спроведеног истраживања показују да су послодавци који запошљавају или имају искуство сарадње са дипломираним студентима француског језика и књижевности у великој мери задовољни њиховим компетенцијама. Посебно се истичу високо развијене језичке и комуникационе вештине, пре свега усмена и писана комуникација на француском језику, као и интеркултурна компетенција, које послодавци

препознају као кључне за успешно обављање радних задатака у различитим секторима запошљавања.

Истраживање показује да дипломци француског језика и књижевности поседују одличну теоријску и језичку основу, као и способност брзе адаптације и усвајања нових знања и вештина, што им омогућава релативно брзу интеграцију у радно окружење. Ове карактеристике посебно долазе до изражаја у динамичним и мултикултуралним радним срединама, као што су ИТ / ВРО сектор и корисничка подршка, али и у образовном систему.

Са друге стране, резултати указују и на одређене изазове у погледу практичне примене стечених знања. Послодавци уочавају да дипломцима, у различитим степенима, недостаје практично искуство, сигурност у реалним радним задацима и развијене професионалне вештине које превазилазе ужу језичку компетенцију, нарочито у областима пословне комуникације, организације рада и примене стручне терминологије у специфичним секторима и коришћење савремених дигиталних алата.

Сprovedено истраживање показује да студијски програм француског језика и књижевности обезбеђује високо квалитетну основу за запошљивост дипломаца, али да постоји јасан простор за његово даље унапређивање кроз систематичније повезивање наставних садржаја са захтевима тржишта рада и кроз јачање практичне стране студија.

Препоруке

На основу добијених резултата истраживања, могу се формулисати следеће препоруке које би допринеле даљем унапређењу студијског програма и јачању запошљивости дипломаца француског језика и књижевности:

- повећање обима и систематизација обавезне стручне праксе током основних и мастер академских студија, у сарадњи са образовним институцијама и послодавцима из приватног сектора;
- унапређивање наставних садржаја усмерених на практичну употребу француског језика, са посебним нагласком на пословну и професионалну комуникацију, као и на савремене, свакодневне језичке регистре;

- јачање педагошких компетенција студената који се припремају за рад у основним и средњим школама, кроз додатне наставне садржаје и практичне активности усмерене на рад са децом и младима;
- увођење или проширивање наставних садржаја из области стручне терминологије, посебно у доменима који су препознати као релевантни за запошљавање дипломаца (IT, администрација, маркетинг, медицина, банкарство и сл.);
- развој професионалних вештина, укључујући писање професионалних текстова, припрему за процес запошљавања (CV, мотивациона писма, интервјуи), као и контролисану и сврсисходну употребу савремених дигиталних и AI алата;
- јачање и институционализација сарадње са послодавцима, кроз студентску праксу, гостујућа предавања и заједничке пројекте, у циљу континуираног усклађивања студијског програма са потребама тржишта рада.

Датум: 20. 1. 2026.

Руководилац пројекта:

Проф. др Никола Бјелић